

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.016.03.2021

Piotr Żabiński
P.H.U. „Pal-Drew” Piotr Żabiński
w Gronowie Górnym,
ul. Berylowa 7, 82-310 Elbląg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/060 – Internacjonalizacja małych i średnich przedsiębiorstw

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	P.H.U. „Pal-Drew” Piotr Żabiński w Gronowie Górnym, ul. Beryłowa 7, 82-310 Elbląg (dalej Beneficjent, Pal-Drew lub Przedsiębiorstwo)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Żabiński prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. „Pal-Drew” Piotr Żabiński, od 20 marca 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane w związku z realizacją projektu współfinansowanego z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 ¹ w ramach działania 1.2 Internacjonalizacja MŚP. 2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji projektu.
Okres objęty kontrolą	Od złożenia przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie w ramach konkursu Internacjonalizacja MŚP do dnia zakończenia kontroli ² , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Cezary Kasznicki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/116/2021 z 20 września 2021 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Pal-Drew prawidłowo realizował umowę o dofinansowanie zawartą z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości na realizację projektu pn. „Rozwój działalności eksportowej firmy P.H.U. „Pal-Drew” Piotr Żabiński na wybranych rynkach zagranicznych” (dalej Projekt). Stwierdzono bowiem, że wydatki związane z realizacją Projektu zostały poniesione w okresie kwalifikowalności i na zadania w nim określone. Osiągnięto również wskaźniki produktu i rezultatu w terminie przewidzianym umową o dofinansowanie oraz wywiązano się z określonych w niej obowiązków informacyjnych.

Beneficjent podjął działania zmierzające do realizacji celów Projektu określonych w umowie o dofinansowanie, wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych wobec PARP, a także nie naruszył do zakończenia kontroli NIK, zasady trwałości Projektu. Jednak od 29 czerwca 2020 r. do 13 października 2021 r. Beneficjent nie podejmował kolejnych działań w zakresie skierowania do przedsiębiorstw na terenie Holandii i Niemiec, zapytań dotyczących zapotrzebowania na jego produkty, mimo iż poprzednie działania nie przyniosły efektów w postaci podjęcia współpracy

¹ POPW 2014-2020.

² 9 listopada 2021 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

handlowej. W konsekwencji do zakończenia kontroli NIK pozyskane przez Pal-Drew środki publiczne w ramach Projektu nie zostały wykorzystane w pełni skutecznie i efektywnie i nie przyczyniły się do zwiększenia jego aktywności gospodarczej na rynkach międzynarodowych. Przedsiębiorstwo w związku z realizacją Projektu nie osiągnęło także zakładanych wskaźników informacyjnych, tj. m.in. przychodów ze sprzedaży produktów na docelowych rynkach zagranicznych oraz nie podpisało zagranicznych kontraktów handlowych. Należy również zaznaczyć, że chociaż umowa o dofinansowanie obejmowała uruchomienie działalności eksportowej na rynek niemiecki, to Beneficjent jeszcze przed jej zawarciem, dokonywał sprzedaży swoich produktów dla firm z Niemiec i nie wykazał tego we wniosku o dofinansowanie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Działania podejmowane w związku z realizacją Projektu

1.1. W latach 2018 – 2019 Przedsiębiorstwo aplikowało o dofinansowanie działań dotyczących internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw⁵ w ramach dwóch programów, tj.:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, oś 1 Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur, działanie 1.4 Nowe modele biznesowe i ekspansja, poddziałanie 1.4.4 Internacjonalizacja MŚP. Umowę (nr RPWM.01.04.04-28-0064/18-00) o dofinansowanie realizacji projektu o nazwie „Internacjonalizacja firmy Pal-Drew poprzez wprowadzenie na rynek nowego produktu” w kwocie 614,1 tys. zł zawarto 27 listopada 2018 r. z Warmińsko-Mazurską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie⁶. Pal-Drew nie rozpoczął rzeczowej realizacji projektu i nie otrzymał dofinansowania, a 11 maja 2021 r. skierował do WMARR S.A. wniosek o rozwiązanie ww. umowy za porozumieniem stron oraz o zwolnienie zabezpieczeń umowy. Do 28 września 2021 r. Pal-Drew nie otrzymał informacji o rozpatrzeniu złożonego wniosku o rozwiązanie umowy.

W ramach Projektu miały być zakupione i zainstalowane na terenie zakładu m.in. maszyny: podajnik drewna okrągłego, trak tarczowy dwuwałowy, wyciągarka oflisów, taśmociąg (2 szt.), stół przewracająco-hamujący, stół centrujący, wielopila, stół rolkowy z napędem (2 szt.), optymalizer, obrzynarka, odciąg trocin (workowy), ostrzałka do pił, piły tarczowe, silos na trociny, ładownia teleskopowa, sprężarka śrubowa, a także miała być wybudowana hala namiotowa o powierzchni 192 m².

Beneficjent wyjaśnił, że na rezygnację z realizacji projektu miały wpływ czynniki zmniejszające jego opłacalność, tj. m.in. zniszczenie hali produkcyjnej w wyniku pożaru, zmiany cen maszyn między ich szacowaniem a możliwym (po pożarze) terminem realizacji projektu oraz zmiana cen drewna.

- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia na lata 2014-2020, oś 1 Przedsiębiorcza Polska Wschodnia, działanie 1.2 Internacjonalizacja MŚP (realizację projektu opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 3-6)

Piotr Żabiński podał, że przed realizacją projektu nie podejmował próby wejścia na rynek holenderski, który był docelowym w projekcie internacjonalizacji. Z kolei na

⁵ Dalej Internacjonalizacja MŚP.

⁶ Dalej WMARR S.A.

rynku niemieckim sprzedaż miała charakter incydentalny. W 2017 r. wystawiono trzy faktury, a w 2018 r. dwie faktury, a kwoty w nich ujęte nie przekraczały kilku tysięcy. Udział procentowy tej sprzedaży w przychodach ogółem był nieznaczny, co świadczyło o nieprzygotowaniu przedsiębiorstwa do sprzedaży zagranicznej na wskazanych rynkach. Wskazał również, że Pal-Drew nie prowadził żadnej aktywnej działalności na rynku niemieckim, nie brał udziału w targach, nie prowadził działań marketingowych, nie odbywał spotkań biznesowych na terenie Niemiec, nie promował się w mediach społecznościowych i nie pozycjonował na niemieckich stronach internetowych. Podał również, że Przedsiębiorstwo od roku planowało wejść na wskazane rynki zagraniczne Niemiec i Holandii, jednak z uwagi na dużą liczbę zleceń i zaangażowanie w ich realizację pracowników, proces ten się przedłużał, a otrzymanie dofinansowania pomogło w podjęciu takiej decyzji. Ponadto w firmie brakowało odpowiedniej wiedzy i kompetencji, m.in. w zakresie znajomości rynku i konkurencji, aktualnych oczekiwań klientów i zasad prowadzenia działalności w tych krajach. Nie mniej jednak, rozeznano stawki za oferowane produkty (co znalazło odzwierciedlenie w modelu biznesowym) i co pozwoliło określić wyraźną przewagę konkurencyjną na rynkach zagranicznych Niemiec i Holandii - stąd planowano ekspansję na te rynki od dłuższego czasu.

(akta kontroli str. 7-8)

1.2. Wniosek o dofinansowanie, z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, oś 1 Przedsiębiorcza Polska Wschodnia, działanie 1.2 Internacjonalizacja MŚP, projektu pn. „Rozwój działalności eksportowej firmy P.H.U. „Pal-Drew” Piotr Żabiński na wybranych rynkach zagranicznych” (dalej „Projekt”), złożono 6 maja 2019 r. Umowę na realizację tego Projektu zawarto z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie⁷ 2 września 2019 r. W związku z niezgodnościami w zakresie wskaźników produktu pomiędzy systemem SL2014, a „Wnioskiem o dofinansowanie”, stanowiącym załącznik do umowy, aneksem z dnia 4 listopada 2020 r. uszczegółowiono wskaźniki produktu.

(akta kontroli str. 9-158)

We wniosku o dofinansowanie (w punkcie pn. „Rynki (kraje), na których Wnioskodawca prowadzi lub prowadził sprzedaż produktu”) Beneficjent podał, że sprzedawał produkty na rynku: polskim, rosyjskim i szwedzkim. Przed złożeniem wniosku oraz przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, tj. w latach: 2016 – 2018 prowadzono sprzedaż produktów Pal-Drew dla przedsiębiorstw z terenu Niemiec oraz w 2017 r. dla firmy duńskiej i islandzkiej. Brak było w tym okresie sprzedaży produktów Beneficjenta dla firm z terenu Szwecji i Rosji.

W instrukcji wypełniania wniosków o dofinansowanie w ramach POPW wskazano, że Beneficjent powinien wybrać kraj/kraje będące rynkami, na których Wnioskodawca prowadzi lub prowadził sprzedaż danego produktu, a także przychody ze sprzedaży zagranicznej w ostatnim zamkniętym roku obrotowym.

Beneficjent wyjaśnił, że we wniosku o dofinansowanie w pozycji „Rynki (kraje), na których wnioskodawca prowadzi lub prowadził sprzedaż produktu” nie było sprecyzowanych ram czasowych. Wskazał, że z firmami z wymienionych krajów współpracował we wcześniejszych latach działalności. Podał też, że sprzedaż produktów do jednej z firm niemieckich miała charakter incydentalny, natomiast współpraca z drugą firmą niemiecką odbywała się na terenie Polski i nie traktowana była jako sprzedaż zagraniczna.

---

⁷ Dalej PARP.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowisko Beneficjenta, bowiem podanie prawidłowych danych we wniosku o dofinansowanie, dotyczących sprzedaży produktów dla przedsiębiorstw zagranicznych, miało umożliwić Instytucji Pośredniczącej ocenę dotychczasowej aktywności wnioskodawcy na rynkach docelowych (określonych w ww. wniosku), w tym zweryfikowanie czy fakt prowadzenia w przeszłości sprzedaży na rynku docelowym produktów firmy nie zagraża wystąpieniu wykluczonej pomocy wywozowej. Ponadto sprzedaż firmie zagranicznej na terenie Polski nie oznacza, że produkty te pozostały na terenie Polski.

(akta kontroli str. 57-78, 440-450, 472-478)

Zgodnie z umową o dofinansowanie, całkowitą wartość Projektu określono na kwotę 578,1 tys. zł, w tym 470 tys. zł stanowiły wydatki kwalifikowalne. Maksymalną wysokość dofinansowania ustalono w kwocie 399,5 tys. zł, co stanowiło 85% kwoty wydatków kwalifikowalnych w ramach pomocy de minimis. Pozostała kwota 178,6 tys. zł (70,5 tys. zł wydatki kwalifikowalne) stanowiła środki własne Beneficjenta. Realizację Projektu (kwalifikowalność wydatków) ustalono na okres od 1 października 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. Okres jego trwałości określono na trzy lata od dnia dokonania płatności końcowej na rachunek Beneficjenta.

Dofinansowanie dotyczyło zadania ujętego w Projekcie, tj. zakupu usługi doradczej, która pomoże wypromować firmę Pal-Drew i jej wybrane produkty na dwóch rynkach zagranicznych (Niemcy i Holandia), poprzez:

- przygotowanie strategii pozyskania kontrahentów na wybranych rynkach zagranicznych,
- przygotowanie strategii finansowania działań eksportowych firmy,
- badanie rynku dotyczącego preferencji konsumentów na rynkach docelowych przeprowadzone w oparciu o badanie desk research,
- przygotowanie kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiającego wejście na dany rynek zagraniczny,
- przygotowanie dokumentów o charakterze doradczym identyfikujące potrzeby przedsiębiorstwa w kontekście wymaganych certyfikatów, akredytacji, koncesji itp. obowiązujących na rynku docelowym,
- opracowanie wielopłaszczyznowej analizy rynku docelowego pod kątem marketingowym, na poziomie strategicznym (analizy rynku) i operacyjnym (narzędzia działania, harmonogramy),
- opracowanie wzorów dla wybranej dokumentacji formalnej / administracyjnej (umowa z podwykonawcą, umowa o zachowaniu poufności (NDA), instrukcja produktu, treść gwarancji),
- przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej, w tym projektowania materiałów reklamowych i promocyjnych, przeznaczonych do promocji i sprzedaży produktów na wybranych rynkach zagranicznych oraz stronach internetowych (w języku polski, niemieckim i angielskim).

Uzasadnieniem realizacji Projektu była działalność eksportowa i ekspansja poprzez świadome i rozważne wejście na rynki palet drewnianych w wybranych krajach.

Celem Projektu oczekiwanym przez beneficjenta było m.in.:

- pozyskanie nowych rynków zbytu (Niemcy i Holandia),
- zwiększenie przychodów firmy poprzez uzyskanie przychodów z eksportu,
- rozszerzenie działalności, w tym eksportowej dzięki zdobytemu doświadczeniu i nowym kontaktom międzynarodowym.

(akta kontroli str. 9-158)

Zgodnie z aneksem z listopada 2020 r., w umowie o dofinansowanie określono trzy wskaźniki realizacji celów Projektu, tj.:

- Wskaźniki produktu: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie i dotacje (1 szt.), liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności i doradztwa specjalistycznego (1 szt.), inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne do przedsiębiorstwa (178,6 tys. zł), liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe (1 szt.), liczba opracowanych modeli biznesowych internacjonalizacji (1 szt.).
- Wskaźniki rezultatu: liczba przygotowanych do wdrożenia modeli biznesowych internacjonalizacji (1 model), liczba nowych rynków (2 kraje), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów, liczba zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych (dwa).

W myśl metodologii wyliczenia i sprawdzenia osiągnięcia zaplanowanych wartości wskaźnika, ich weryfikacja polegała na sprawdzeniu strony internetowej w języku angielskim i niemieckim, zapytań i ofert złożonych drogą elektroniczną, umów i/lub korespondencji z wybranymi przedsiębiorstwami (pośrednikami).

- Wskaźniki informacyjne: wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (1 pracownik), liczba utrzymanych miejsc pracy (1 pracownik), liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki (1 szt.), liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwo wsparte w zakresie internacjonalizacji (5 kontraktów), przychody ze sprzedaży produktów na eksport (453,5 tys. zł).

W § 26 umowy o dofinansowanie wskazano, że w przypadku stwierdzenia nieosiągnięcia wartości wskaźników rezultatu, dofinansowanie może być pomniejszone proporcjonalnie do stopnia nieosiągnięcia tych wskaźników. Postanowienia te nie miały zastosowania do wskaźników informacyjnych.

(akta kontroli str. 34-56, 148-158)

Pal-Drew, w myśl umowy o dofinansowanie, w dniu 12 listopada 2019 r. zlecił wybranej firmie wykonanie usługi doradczej⁸ w celu realizacji Projektu. W umowie z wykonawcą ustalono m.in. zakres usługi doradczej obejmującej osiem opracowań tematycznych, która miała być wykonana w trzech etapach⁹ za wynagrodzeniem 565,8 tys. zł (brutto).

Poszczególne etapy realizacji Projektu były wykazywane we wnioskach o płatność składanych za pośrednictwem aplikacji systemu teleinformatycznego SL2014. W okresie realizacji Projektu¹⁰, Pal-Drew złożył cztery wnioski o płatność, w których wskazywał postęp rzeczowy i finansowy realizacji Projektu.

Na usługę doradczą, zakupioną w ramach realizacji Projektu, Pal-Drew wydatkował łącznie 565,8 tys. zł, w tym 460 tys. zł stanowiły wydatki kwalifikowalne.

(akta kontroli str. 34-56, 159-162, 240-246)

Pal-Drew, prowadzenie ksiąg rachunkowych, zlecił firmie zewnętrznej. Księgowość prowadzona była w formie Księgi Przychodów i Rozchodów. Nie wyodrębniono informatycznej ewidencji księgowej dla realizowanego Projektu oraz nie nadano odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji księgowych związanych z jego realizacją. Obowiązek wyodrębnienia informatycznej ewidencji księgowej lub nadania odrębnego kodu

⁸ Umowa nr 1/2019 z 12.11.2019 r.

⁹ Etap I zakończenie do 15.01.2020 r., etap II do 31.03.2020 r., etap III do 31.05.2020 r.

¹⁰ Od 01.10.2019 r. do 30.06.2020 r.

księgowego umożliwiającego identyfikację transakcji i operacji związanych z Projektem wynikał z § 9 pkt 2 umowy o dofinansowanie.

Beneficjent wyjaśnił, że rejestrowanie wydatków dotyczących Projektu w ewidencji księgowej prowadzonej w postaci książki przychodów i rozchodów zostały zrealizowane poprzez:

- indywidualne opisywanie w postaci stosownej adnotacji na odwrocie faktur,
- przypisanie dokumentacji indywidualnego numeru księgowego / ewidencyjnego,
- prowadzenie „Zestawienia wszystkich operacji księgowych dotyczących realizowanego projektu” ze wskazaniem pozycji, pod którymi dane operacje zaksięgowano w KPiR
- oznaczenie faktur w kolumnie „Uwagi” numerem projektu - POPW.01.02.00-28-0006/19.

(akta kontroli str. 34-56, 160-163, 451-457)

Od dnia podpisania umowy o dofinansowanie (9 września 2019 r.) do 30 września 2021 r. Pal-Drew nie był kontrolowany przez podmioty zewnętrzne w zakresie realizacji Projektu.

(akta kontroli str. 164)

1.3. W badanym okresie Pal-Drew złożył do Instytucji Pośredniczącej cztery wnioski o płatność w następujących terminach:

- 17 stycznia 2020 r. za okres od 1 października 2019 r. do 17 stycznia 2020 r. – wniosek sprawozdawczy i o zaliczkę w kwocie 159,8 tys. zł. We wniosku wskazano m.in., że: 30 października 2019 r. na stronie internetowej Bazy Konkurencyjności Funduszy Europejskich opublikowano zapytanie ofertowe nr 1/2019 na zakup usługi doradczej, a po przeprowadzonym postępowaniu wyłoniono wykonawcę zamówienia, z którym 12 listopada 2019 r. podpisano umowę. Wskazano również, że realizacja przedmiotu umowy będzie przebiegać w trzech etapach, z których pierwszy został zrealizowany. We wniosku nie wskazano wydatków poniesionych w związku z realizacją Projektu oraz nie dołączono załączników.
- 14 maja 2020 r. za okres od 18 stycznia 2020 r. do 14 maja 2020 r. – wniosek sprawozdawczy bez wskazania wydatków poniesionych w związku z realizacją Projektu. W opisie stanu realizacji Projektu podano, że: zakończono etap I i II. Do wniosku nie dołączono załączników.
- 24 maja 2020 r. za okres od 15 maja 2020 r. do 24 maja 2020 r. – wniosek o refundację i rozliczający zaliczkę. We wniosku wskazano m.in.: wydatki ogółem w wysokości 452,6 tys. zł (z VAT), w tym wydatki kwalifikowalne 368 tys. zł. Dofinansowanie określono w wysokości 312,8 tys. zł (85% wydatków kwalifikowalnych), z czego kwota 159,8 tys. zł dotyczyła rozliczenia zaliczki, a 153 tys. zł refundacji poniesionych wydatków. We wniosku wykazano również, że opłacono dwie faktury (na ww. kwotę wydatków ogółem) za wykonany I i II etap umowy na usługę doradczą w zakresie promocji wybranych produktów na rynku niemieckim i holenderskim. Faktury dołączone do wniosku zostały opisane z jakich środków były współfinansowane i jakiego Projektu dotyczyły. Do każdej z faktur dołączono protokół odbioru usługi ze wskazaniem, którego etapu dotyczy oraz potwierdzenie przelewu z rachunku Beneficjenta za uregulowanie należności¹¹. Ponadto do wniosku dołączono m.in.: informację o ogłoszeniu w Bazie Konkurencyjności Fundusze Europejskie zapytania ofertowego nr 1/2019 na zakup usługi doradczej w celu realizacji Projektu,

¹¹ Faktura FS 1/2020 z 15.01.2020 r. (etap I) – należność uregulowano 07.02.2020 r., Faktura FS 11/2020 z 01.04.2020 r. (etap II) – należność uregulowano 15.05.2020 r.

złożoną ofertę, protokół z wyboru oferty dla tego zapytania oraz umowę na realizację zadania z 12 listopada 2019 r.

- 30 czerwca 2020 r. za okres od 25 maja 2020 r. do 30 czerwca 2020 r. – wniosek o refundację, sprawozdawczy oraz końcowy do rozliczenia Projektu. We wniosku wskazano m.in.: wydatki ogółem poniesione w okresie sprawozdawczym w wysokości 113,2 tys. zł (z VAT), w tym wydatki kwalifikowalne 92 tys. zł. Dofinansowanie określono w wysokości 78,2 tys. zł. Faktura dołączona do wniosku została opisana z jakich środków jest współfinansowana i jakiego Projektu dotyczy oraz dołączono protokół odbioru III etapu, a także wyciąg przelewu z rachunku Beneficjenta za uregulowanie należności¹². Do wniosku dołączono również sześć protokołów ze spotkań związanych z realizacją usługi doradczej przeprowadzonych w okresie od 6 kwietnia do 21 maja 2020 r. oraz raport zbiorczy z realizacji tej usługi.

Wykazane w ww. wnioskach wydatki uwzględnione były w budżecie Projektu, zostały poniesione zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie w okresie kwalifikowalności wydatków. Były one niezbędne do realizacji celów Projektu i zostały poniesione w związku z realizacją zadania określonego w Projekcie.

We wszystkich czterech wnioskach o płatność, złożonych do Instytucji Pośredniczącej, wykazano wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu z tym, że we wskaźnikach rezultatu wykazano również wskaźniki, które zgodnie z aneksem do umowy były wykazane jako wskaźniki informacyjne. Były to m.in. wskaźniki: liczba kontrahentów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwo wsparte w zakresie internacjonalizacji (5 szt.), liczba utrzymanych miejsc pracy (1 EPC¹³), przychody ze sprzedaży produktów na eksport (453,5 tys. zł), wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (1 EPC).

Beneficjent wyjaśnił, że nie posiada wiedzy dlaczego aplikacja systemu teleinformatycznego SL 2014 prezentuje we wnioskach o płatność wskaźniki rezultatu i wskaźniki informacyjne w jednej zakładce, pod hasłem „Wskaźniki rezultatu”. Podał też, że odczytuje to, jako ograniczenie tego systemu. Wskazał również, że wskaźniki:

- wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach,
- liczba utrzymanych miejsc pracy,
- liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki,
- liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji,
- przychody ze sprzedaży produktów na eksport,

określone były, w podpisanej umowie o dofinansowanie projektu, jako wskaźniki informacyjne. Dla tych wskaźników ustalono, że osiągnięcie wartości docelowej nastąpi w 2021 r., natomiast dla wskaźników rezultatu przyjęto, że należało je spełnić w okresie realizacji projektu (osiągnięcie wartości docelowej 2020 r.) i wykazać ich spełnienie we wniosku o płatność końcową.

(akta kontroli str. 159-162, 165-288, 451-457)

Z informacji uzyskanej z PARP wynika, że we wniosku o płatność końcową beneficjent zobowiązany jest wykazać jako osiągnięte wszystkie wskaźniki rezultatu, za wyjątkiem wskaźników informacyjnych, które powinny zostać osiągnięte przez beneficjenta w roku następnym, licząc od daty zakończenia realizacji projektu. Wskazano też, że wskaźniki są weryfikowane i monitorowane przez PARP na

¹² Faktura FS 12/2020 z 29.05.2020 r. (etap III) – należność uregulowano 25.06.2020 r.

¹³ Jedne osobo-rok pracy pełnoetatowej.

podstawie oświadczeń składanych przez beneficjenta lub w trakcie kontroli na miejscu, przy czym Projekt ten nie został wytypowany do takiej kontroli.

(akta kontroli str. 290-293)

1.4. Pal-Drew, w związku z realizacją zadania określonego w umowie o dofinansowanie, 30 września 2019 r., umieścił na portalu internetowym „Baza Konkurencyjności Fundusze Europejskie”¹⁴, zapytanie ofertowe nr 1/2019 na zakup usługi doradczej w celu realizacji projektu¹⁵. W zapytaniu tym określono m.in.:

- nazwę Projektu oraz nazwę programu, z którego będzie on dofinansowywany,
- tryb udzielania zamówień (postępowanie realizowane w oparciu o zasadę konkurencyjności, zgodnie z wytycznymi EFRR¹⁶, EFS¹⁷ oraz FS¹⁸ na lata 2014-2020),
- opis przedmiotu zamówienia z wyszczególnieniem celu opracowania oraz zakresu usługi doradczej,
- termin wykonania usługi – do 15 czerwca 2020 r.,
- opisu przygotowania oferty,
- miejsce i termin składania ofert (ul. Berylowa 7, 82-310 Gronowo Górne lub na adres e-mail piotr@paldrew.info do 7 listopada 2019 r. godz. 24⁰⁰),
- informacje o kryteriach ocen oraz wagach punktowych przypisanych do poszczególnych kryteriów (łącna cena netto – 70 pkt., liczba spotkań z zamawiającym – 20 pkt., termin realizacji – 10 pkt.) i opis przyznawania punktacji,
- informacje na temat wykluczenia, w tym wykluczenia oferentów powiązanych osobowo i kapitałowo z zamawiającym,
- warunki udziału w postępowaniu oraz sposób oceny ich spełniania (m.in.: doświadczenie, możliwości techniczne i zawodowe, sytuacja ekonomiczna i finansowa umożliwiająca wykonanie zamówienia oraz wysokość wadium),
- sposób upublicznienia wyników postępowania ofertowego (na portalu internetowym „Baza Konkurencyjności Fundusze Europejskie”),
- kary umowne i sposób rozliczania.

Załącznikiem do zapytania był formularz ofertowy zawierający wymagane przez Pal-Drew dane, informacje oraz oświadczenia z wyszczególnieniem zakresu usługi doradczej.

(akta kontroli str. 211-231)

W aktach Projektu brak było protokołu z szacowania wartości zamówienia na zakup usługi doradczej w celu jego realizacji.

Beneficjent wyjaśnił, że procedura szacowania wartości na zakup usługi doradczej w celu jego realizacji została przeprowadzona i udokumentowana, jednak z powodu zaginięcia dokumentów nie jest w stanie ich przedstawić. Podał też, że nie dysponuje kopią dokumentów z szacowania ww. wartości, a że nie były wymagane przez PARP na etapie rozliczania projektu nie są też dostępne w SL2014. Wyjaśnił też, że zaginięcie dokumentów z etapu szacowania jest wynikiem niedopatrzenia i stanowi wyjątek. Wskazał również, że dokumenty z szacowania wartości zamówienia powstały w okresie przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu i nie pamięta kto wystąpił o szacowanie wartości zamówienia do firm oraz

¹⁴ <https://archiwum-bazakonkurencyjnoscifunduszeuropejskie.gov.pl>.

¹⁵ Numer ogłoszenia 1214994.

¹⁶ EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

¹⁷ EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

¹⁸ FS – Fundusz Spójności.

nie może odtworzyć w pamięci dwóch podmiotów, do których zwracano się też o oszacowanie tej wartości.

(akta kontroli str. 451-457, 463-464)

Z informacji uzyskanych w trybie art. 29 ustawy o NIK, od dwóch podmiotów, które Beneficjent wskazał jako szacujące wartość zamówienia wynikało, że nie pamiętają one, aby P.H.U „PAL-DREW” Piotr Żabiński zwracało się oficjalnie o informacje związane z ustaleniem wartości szacunkowej usługi doradczej na potrzeby realizacji projektu dofinansowywanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia „Rozwój działalności eksportowej firmy P.H.U „PAL-DREW” Piotr Żabiński na wybranych rynkach zagranicznych”. W informacji podano również, że firmy te nie posiadają żadnych dokumentów, czy innego rodzaju korespondencji z Beneficjentem. Wskazano też, że nie mogą wykluczyć, iż Beneficjent lub pośrednik w jego imieniu kontaktował się w sposób nieformalny tj.: spotkania, spotkania video, rozmowy telefoniczne o ustalenie wielkości szacunkowej budżetu takiego Projektu.

(akta kontroli str. 465-469)

Na zapytanie ofertowe umieszczone na portalu internetowym „Baza Konkurencyjności Fundusze Europejskie”, 7 listopada 2019 r. na adres e-mail Piotra Żabińskiego wpłynęła jedna oferta. Złożono ją na formularzu ofertowym opracowanym przez zamawiającego. W dniu 12 listopada 2019 r. sporządzono protokół z wyboru oferty na zakup usługi doradczej. Zawierał on m.in.:

- nazwę Projektu oraz nazwę programu, z którego był on dofinansowany,
- sposób upublicznienia zapytania ofertowego,
- wykaz otrzymanych ofert, które wpłynęły w odpowiedzi na zapytanie ofertowe, tj. jedna oferta wraz ze wskazaniem daty wpływu oraz sposobem jej dostarczenia (poczta elektroniczna),
- informacje o braku powiązań osobowych i kapitałowych oferenta z zamawiającym,
- wykaz spełnienia przez oferenta warunków udziału w postępowaniu z opisem, że warunki określone przez zamawiającego zostały spełnione,
- kryteria oceny, wagi punktowe oraz sposób przyznawania punktów ze wskazaniem, że wpłynęła jedna oferta spełniająca wszystkie warunki udziału, której przyznano 100 pkt. i wybrano ją do realizacji zadania.

Wyszczególniono również załączniki do protokołu, tj.:

- potwierdzenie upublicznienia zapytania ofertowego w Bazie Konkurencyjności Fundusze Europejskie (print screen z przeglądarki internetowej),
- oferta złożona przez przedsiębiorcę z Gdańska,
- oświadczenie o braku powiązań zamawiającego z wykonawcą, który złożył ofertę, podpisane przez zamawiającego,
- potwierdzenie upublicznienia wyniku postępowania z wyboru złożonej oferty w Bazie Konkurencyjności Fundusze Europejskie (print screen z przeglądarki internetowej).

(akta kontroli str. 232-239)

Z wybranym oferentem, 12 listopada 2019 r. podpisano umowę na zakup usługi doradczej zgodnie z zakresem określonym w upublicznionym zapytaniu ofertowym, wskazując m.in.: wynagrodzenie (460 tys. zł netto – 565,8 tys. zł brutto), daty zakończenia trzech etapów realizacji umowy, kary za nie wykonanie warunków umowy. Zgodnie z zapisami w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oba podmioty (zamawiającego i wykonawcy) zarejestrowane były jako indywidualna działalność gospodarcza (bez udziałów osób trzecich).

Beneficjent wyjaśnił, że w toku prowadzonego postępowania otrzymał ofertę – złożoną w terminie, przez wykonawcę spełniającego warunki udziału w postępowaniu, zgodną z opisem przedmiotu zamówienia. Wiedząc, że nie ma wymogu, który wiązałby ważność postępowania z ilością złożonych ofert podjął decyzję o podpisaniu umowy z oferentem. Wskazał też, że pozwoliło to zapewnić pełną przejrzystość procesu wyboru wykonawcy zamówienia.

(akta kontroli str. 240-246, 458-462)

1.5. Wykazane w czterech wnioskach o płatność, wydatki Pal-Drew dotyczące realizacji Projektu, wyniosły łącznie 565,8 tys. zł (z VAT), w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły kwotę 460 tys. zł (bez VAT) i były mniejsze o 12,3 tys. zł od całkowitej wartości Projektu określonej w umowie o dofinansowanie. Wszystkie złożone wnioski o płatność zostały zaakceptowane¹⁹ przez PARP i na ich podstawie Pal-Drew otrzymał 391 tys. zł dofinansowania, co stanowiło 85% kwoty wydatków kwalifikowalnych. Środki te otrzymano na wyodrębnione rachunki bankowe w trzech transzach, tj.: 159,8 tys. zł w dniu 5 lutego 2020r. (zaliczka), 153 tys. zł - 20 lipca 2020 r. i 78,2 tys. zł 25 listopada 2020 r. (refundacja poniesionych wydatków). Udział własny Beneficjenta w całkowitych wydatkach dotyczących realizacji Projektu wyniósł łącznie 174,8 tys. zł, w tym 69 tys. zł stanowiło 15% wydatków kwalifikowalnych (było to zgodne z zapisami umowy o dofinansowanie), a kwota 105,8 tys. zł – wydatki niekwalifikowalne (VAT).

(akta kontroli str. 159-162, 183-210, 247-270, 296-304)

W ramach zakupionej usługi doradczej dotyczącej realizacji Projektu, Pal-Drew otrzymał osiem opracowań tematycznych w zakresie promocji wybranych produktów na dwóch rynkach zagranicznych (Niemcy i Holandia), obejmujących:

- przygotowanie strategii pozyskania kontrahentów na wybranych rynkach zagranicznych,
- realizację badania rynku dotyczącego preferencji konsumentów na rynkach docelowych przeprowadzonego w oparciu o badanie desk research (dywersyfikacja działalności w związku z działalnością eksportową na rynki Niemiec i Holandii),
- kanały dystrybucji i kanały obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiające wejście przedsiębiorstwa Pal-Drew na rynek w Niemczech i Holandii,
- identyfikację potrzeby Przedsiębiorstwa w kontekście wymaganych certyfikatów, akredytacji, koncesji itp. obowiązujących w Niemczech i Holandii,
- opracowanie wielopłaszczyznowej analizy rynku docelowego pod kątem marketingowym, na poziomie strategicznym i operacyjnym dla firmy Pal-Drew,
- opracowanie wzorów dla wybranej dokumentacji formalnej i administracyjnej na rynek niemiecki i holenderski dla firmy Pal-Drew,
- strategię finansowania działań eksportowych Pal-Drew na rynki zagraniczne Niemiec i Holandii,
- przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej przeznaczonej do promocji i sprzedaży na wybranych rynkach zagranicznych Niemiec i Holandii dla Pal-Drew.

W ramach umowy o zakup usługi doradczej, Pal-Drew otrzymał opracowane przez wykonawcę:

- stronę internetową Pal-Drew w języku polskim, niemieckim i angielskim (www.paldrew.eu),

¹⁹ Zaakceptowane w dniach: 23.01.2020 r., 26.05.2020 r., 06.07.2020 r. i 18.11.2020 r.

- wzory umów handlowych w języku polskim, niemieckim, angielskim i niderlandzkim,
- wzór ulotki promującej wyroby przedsiębiorstwa,
- wzór wizytówki właściciela przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 183-289, 305-326)

W końcowym wniosku o płatność Pal-Drew wykazał (w okresie sprawozdawczym i od początku realizacji Projektu) m.in. zakres rzeczowy z wartością osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu. Stopień wykonania poszczególnych wskaźników wykazano następująco:

- Wskaźniki produktu: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie i dotacje (1 szt. – 100%), liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności i doradztwa specjalistycznego (1 szt. – 100%), inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne do przedsiębiorstwa (174,8 tys. zł – 97,87% w odniesieniu do umowy o dofinansowanie), liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe (1 szt. – 100%), liczba opracowanych modeli biznesowych internacjonalizacji (1 szt. – 100%).
- Wskaźniki rezultatu: liczba przygotowanych do wdrożenia modeli biznesowych internacjonalizacji (1 model – 100%), liczba nowych rynków (2 kraje – 100%), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów, liczba zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych (2 szt. – 100%). Beneficjent przyjął dwa rodzaje zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, tj. obsługi: bezpośredniej w postaci strony internetowej (zamówień e-mailowych i telefonicznych, udziału w przetargach) oraz pośredniej w postaci współpracy z pośrednikami na rynku zagranicznym.

Potwierdzeniem osiągnięcia zaplanowanych wartości wskaźników rezultatu²⁰ było: utworzenie 29 czerwca 2020 r. strony internetowej w języku polskim, angielskim i niemieckim²¹ oraz skierowanie przez Beneficjenta drogą elektroniczną 22 i 29 czerwca 2020 r. 122 zapytań do 49 przedsiębiorstw na terenie Holandii i 73 na terenie Niemiec. W wyniku tych zapytań Pal-Drew otrzymał cztery zwrotne odpowiedzi, które nie skutkowały podjęciem współpracy handlowej z zagranicznymi podmiotami gospodarczymi. Od dnia zakończenia Projektu do dnia 11 października 2021 r. Pal-Drew nie zawarł żadnej umowy i nie prowadził korespondencji z wybranymi przedsiębiorstwami (pośrednikami) zagranicznymi w zakresie współpracy handlowej lub bezpośredniej sprzedaży wyrobów.

Beneficjent wyjaśnił, że brak zawartych umów oraz nikłe odpowiedzi na próby korespondencji z wybranymi przedsiębiorstwami (pośrednikami) zagranicznymi są w jego przekonaniu wynikiem bardzo złożonej sytuacji, na którą wpłynęła pośrednio i bezpośrednio pandemia COVID-19. Wskazał też, że okres rozpoczęcia realizacji projektu zbiegł się w czasie z wprowadzaniem restrykcjami oraz reżimem sanitarnym, w tym zamykaniem lub ograniczeniami w funkcjonowaniu przedsiębiorstw oraz trudnościami w rekrutacji nowych pracowników, co miało pośredni wpływ na realizację projektu. Podał również, że zmiana sytuacji na wiosnę 2021 r., choć pozwoliła wznowić procesy rekrutacyjne, przyniosła nagłe, skokowe wzrosty cen półproduktów oraz zaburzyła łańcuchy dostaw, co uniemożliwiło ciągłość dostaw dla potencjalnych klientów. W takich warunkach nie da się nawiązywać nowych kontaktów handlowych oraz podpisywać umów o współpracy.

(akta kontroli str. 247-280, 365-407, 458-462)

²⁰ Zgodnie z metodologią wyliczenia wskaźnika oraz sposobu weryfikacji osiągnięcia zaplanowanych wartości.

²¹ www.paldrew.eu

We wrześniu 2019 r. Pal-Drew otrzymał z PARP informację, że od 30 września 2019 r. zmieniła się forma przesyłania rejestru ryzyk projektów realizowanych w ramach POPW, tj. jedyną akceptowalną formą było wypełnienie elektronicznej „ankiety ryzyk dla projektów POPW”. Ankieta ta miała być wypełniona do 11 października 2019 r.

Do 14 października 2021 r. w aktach Projektu (zgromadzonych przez Beneficjenta) brak było wydruku ankiety przesłanej do PARP w zakresie identyfikacji ryzyk w realizacji Projektu oraz brak było wypełnionego „Rejestru ryzyk w ramach POPW”, określonego załącznikiem nr 11 do umowy o dofinansowanie.

Obowiązek identyfikacji ryzyk oraz opracowania mechanizmów ograniczających te ryzyka i ich monitorowania wynikał z § 22 ust. 1 umowy o dofinansowanie.

Beneficjent wyjaśnił, że po udzieleniu odpowiedzi i wysłaniu gotowej ankiety do PARP, nie ma technicznej możliwości wygenerowania potwierdzenia wysyłki, czy też samej ankiety. Dlatego też do 14 października 2021 r. w aktach sprawy nie było papierowej wersji „ankiety ryzyk dla projektów POPW”. Podał też, że nie opracowano mechanizmów ograniczających poziom ryzyk i zasad monitoringu tego procesu, ponieważ nie zidentyfikowano ryzyk wymienionych w ankiecie nadesłanej przez PARP. Wskazał również, że w przypadku zidentyfikowania ryzyka wprowadzono by mechanizmy kontrolne służące ograniczaniu prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego zdarzenia lub zminimalizowania jego wpływu, stosowne do rodzaju ryzyka.

Podał również, że znał treść informacji udzielonych w ankiecie wysłanej do PARP 10 października 2019 r., jednak brak technicznych możliwości jej wygenerowania był przyczyną nieumieszczenia jej w dokumentacji. Wskazał też, że postępował zgodnie z zaleceniami zawartymi w dokumencie „Rejestr ryzyka w projektach POPW – instrukcja wypełniania wraz z informacją o sposobie przekazywania do PARP i jego aktualizacji”, a w przypadku gdyby zaistniały ku temu przesłanki rejestr zostałby zaktualizowany.

(akta kontroli str. 358-364, 458-462)

W ankiecie dotyczącej identyfikacji ryzyk (przekazanej do PARP drogą elektroniczną 10 października 2019 r.), Beneficjent wskazał, że nie występują żadne ryzyka w realizacji Projektu, tj. nie występuje m.in. ryzyko:

- opóźnienia w postępowaniu o zamówienie publiczne (np. odwołanie złożone w toku postępowania),
- zagrożenia zmywy pomiędzy oferentami w postępowaniu o zamówienie,
- fałszywych deklaracji oferentów w postępowaniu o zamówienie,
- zawyżania cen przez oferentów w postępowaniu o zamówienie,
- niepełnej realizacji lub opóźnienia w realizacji umowy przez dostawcę usługi,
- niewystarczających zasobów kadrowych do realizacji zadań w projekcie.

Pal-Drew nie zidentyfikował żadnego z ryzyk występujących w realizacji Projektu, w tym w postępowaniu o zakup usługi doradczej, mimo iż ankieta sporządzona była przed wszczęciem tego postępowania, tj. w sytuacji gdy nie można było stwierdzić jednoznacznie, że nie wystąpią w trakcie jego realizacji negatywne zjawiska.

Beneficjent wyjaśnił, że to on identyfikuje w Projekcie ryzyka – rodzaj, ich istotność i prawdopodobieństwo wystąpienia. Podał, że na etapie składania ankiety nie miał podstaw do identyfikacji wyżej wymienionych ryzyk. Zgodnie z warunkami umowy jeśli zaszłyby jakieś podstawy lub zidentyfikowałby ryzyka, to poinformowałby o tym Instytucję Pośredniczącą. Wskazał też, że zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie par. 22 ust.2 „(...) Instytucja Pośrednicząca może uczestniczyć

w procesie zarządzania ryzykiem w projekcie poprzez wskazanie Beneficjentowi na istnienie dodatkowych ryzyk, nieuwzględnionych w rejestrze przekazanym do Instytucji Pośredniczącej (...)"'. Podał również, że Instytucja Pośrednicząca nie kontaktowała się w sprawie złożonej ankiety i nie otrzymał żadnych sygnałów mogących świadczyć o potrzebie uwzględnienia w projekcie ryzyka dotychczas niezidentyfikowanego.

(akta kontroli str. 358-364, 458-462)

1.6. Wszystkie cztery wnioski o płatność złożono do PARP za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SL2014 w okresie realizacji Projektu. Wskazywano w nich poszczególne etapy realizacji Projektu, tj. postęp rzeczowy z wartością osiągniętych (w okresie sprawozdawczym) wskaźników produktu i rezultatu, postęp finansowy z zestawieniem dokumentów finansowych, w których podano m.in. wydatki ogółem, wydatki kwalifikowalne oraz wysokość dofinansowania, podsumowanie wydatków, a także załączone do wniosku dokumenty. Do wniosków tych dołączono m.in.: trzy opisane²² faktury za realizację poszczególnych etapów usługi doradczej, protokoły odbioru usługi ze wskazaniem, którego etapu dotyczy oraz wyciągi przelewów z rachunku Beneficjenta za uregulowanie należności²³. Ponadto do wniosków dołączono m.in.: informację o ogłoszeniu w Bazie Konkurencyjności Fundusze Europejskie – zapytania ofertowego na zakup usługi doradczej, ofertę złożoną w ramach tego postępowania, potwierdzenie wniesienia wadium, protokół z wyboru oferty, umowę na realizację zadania, potwierdzenie upublicznienia wybranej oferty, opracowania tematyczne sporządzone przez firmę doradczą w zakresie promocji wybranych produktów na rynkach zagranicznych, materiały reklamowo-promocyjne (ulotka, wizytówka), print screen strony internetowej Beneficjenta wykonanej w trzech językach, dokumenty potwierdzające wysłanie drogą elektroniczną zapytań do przedsiębiorstw na terenie Niemiec i Holandii z treścią tego zapytania w języku niemieckim i angielskim oraz wyjaśnienia na zapytania Instytucji Pośredniczącej.

(akta kontroli str. 165-407)

Dokumenty dotyczące realizacji Projektu były przechowywane w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej przez Beneficjenta, tj. pod adresem wskazanym w umowie o dofinansowanie.

Dokumentacja ta nie była jednak odpowiednio zabezpieczona, bowiem jak wyjaśnił Beneficjent z powodu zaginięcia dokumentów dotyczących szacowania wartości zamówienia na zakup usługi doradczej nie był w stanie ich przedstawić. Do 14 października 2021 r. nie posiadał też w formie papierowej „ankiety ryzyk dla projektów POPW” przekazanej do PARP drogą elektroniczną. Obowiązek przechowywania dokumentacji dotyczącej realizacji Projektu wynika z § 18 umowy o dofinansowanie.

Z oględzin miejsca przechowywania dokumentów związanych z realizacją Projektu przeprowadzonych 21 października 2021 r. wynika, że dokumentacja z realizacji Projektu przechowywana była w szafie metalowej zamykanej na klucz w biurze Pal-Drew. Akta Projektu gromadzono w oddzielnych segregatorach opisanych numerem Projektu oraz określeniem jakie dokumenty w nich się znajdują, tj.: umowa (w tym dokumenty dotyczące zawarcia umowy o dofinansowanie i jej zmianami, przetarg (dokumenty dot. wyboru wykonawcy usługi doradczej), rozliczenie (wnioski o płatność z dokumentacją potwierdzającą dane we wnioskach), realizacja

²² Jakiego Projektu dotyczą oraz z jakich środków są współfinansowane.

²³ Faktura FS 1/2020 z 15.01.2020 r. (etap I) – należność uregulowano 07.02.2020 r., Faktura FS 11/2020 z 01.04.2020 r. (etap II) – należność uregulowano 15.05.2020 r., Faktura FS 12/2020 z 29.05.2020 r. – należność uregulowano 25.06.2020 r.

(dokumentacja rozliczeniowa z wykonawcą usługi doradczej). W segregatorach tych brak było wykazu znajdujących się w nich dokumentów oraz zaświadczenia o otrzymanej pomocy de minimis oraz ankiety z określonymi ryzykami w realizacji Projektu (ankietę włączono do akt w toku oględzin).

Oględziny wykazały też, że w niezamykanej szafie ustawiony był segregator z ośmioma opracowaniami tematycznymi, sporządzonymi przez firmę doradczą w zakresie promocji wybranych produktów na rynkach zagranicznych.

Beneficjent wyjaśnił, że dokumentacja w formie oryginałów przechowywana jest w siedzibie firmy, a brak niektórych dokumentów oraz wykazu dokumentów związanych z realizacją Projektu wynikał z przeoczenia, gdyż brakujące dokumenty występują w oryginale jedynie w wersji elektronicznej w systemie SL2014. Wskazał również, że zobowiązuje się do uzupełnienia braków oraz przygotowania wykazu dokumentów.

(akta kontroli str. 408-411, 458-464)

1.7. W zakresie informacji i promocji realizowanego Projektu, Pal-Drew podjął następujące działania:

- w miejscu realizacji Projektu, tj. na drzwiach wejściowych do biura i na szybie przed i w punkcie przyjmowania interesantów umieszczono plakat z oznaczeniami Funduszu Europejskiego Polska Wschodnia, barwami RP i znakiem Unii Europejskiej Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- umieszczono opis Projektu na stronie internetowej z oznaczeniami Funduszy Europejskich Polska Wschodnia, barwami RP i znakiem Unii Europejskiej Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- ww. znaki umieszczono też na każdej stronie dokumentów związanych z realizacją Projektu, tj.: dokumentacji przetargowej, umowie zawartej z wykonawcą usługi doradczej, opracowaniach powstałych w wyniku realizacji zadania, w tym projekty umów o świadczenie usług dostawy palet (w języku: polskim, niemieckim, angielskim i niderlandzkim), protokoły odbioru usługi doradczej, ulotki promujące wyroby Pal-Drew.

(akta kontroli str. 281-289, 327-357, 408-411)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Beneficjent we wniosku o dofinansowanie, złożonym 6 maja 2019 r., na podstawie którego uzyskał dofinansowanie na działania związane z rozszerzeniem eksportu na rynek Niemiec i Holandii, nie wykazał tego, że w latach 2016 – 2018 dokonywał sprzedaży swoich produktów na rzecz firm niemieckich.

Beneficjent wyjaśnił, że występując z wnioskiem o dofinansowanie chciał rozwinąć sprzedaż na rynkach zagranicznych. Podał również, że sprzedaż produktów dla przedsiębiorstw z terenu Niemiec miała charakter incydentalny i przypadkowy, a współpraca została zainicjowana przez te firmy. Wskazał też, że współpraca z tymi firmami nie odbywała się na podstawie umowy.

Zdaniem NIK należy jednak mieć na uwadze, że zgodnie ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020²⁴ (punkt 4 Działanie 1.2 Internacjonalizacja MPŚ), wsparcie obejmować miało zapewnienie MŚP dostępu do usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych,

---

²⁴ Opis zawarty na stronie

https://www.polskawschodnia.gov.pl/media/71416/SZOOP_POPW_marzec_2019.pdf (dalej SZOOP).

potrzebnych do wprowadzenia ich produktów na nowy rynek (nowe rynki) w innym państwie członkowskim UE lub w kraju trzecim.

Ponadto w punkcie 9 „Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań” (ujęte w SZOOP), wydatki kwalifikowalne nie mogą dotyczyć tzw. niedozwolonej pomocy eksportowej (wywozowej), tj. działań bezpośrednio związanych z ilością wywożonych produktów związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej (np. pomocy dotyczącej rynku, na którym dane lub pokrewne produkty wnioskodawcy są już obecne).

(akta kontroli str. 57-78, 440-450, 470-478)

OCENA CZĄSTKOWA

Realizacji Projektu przebiegała w terminach określonych umową o dofinansowanie. Wydatki związane z Projektem poniesione zostały w okresie kwalifikowalności na zadania w nim określone, a także zostały udokumentowane w sposób przejrzysty. W składanych wnioskach o płatność wskazywano zakres rzeczowy i finansowy z wartością osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, dołączając do nich dokumenty potwierdzające ich osiągnięcie. Zgodnie z umową informowano opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację Projektu. Należy jednak zaznaczyć, że chociaż umowa o dofinansowanie obejmowała uruchomienie działalności eksportowej na rynek niemiecki, to Beneficjent jeszcze przed jej zawarciem, dokonywał sprzedaży swoich produktów na ten rynek i nie wykazał tego we wniosku o dofinansowanie.

OBSZAR

2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji Projektu

Opis stanu faktycznego

2.1. Zgodnie z § 6 ust. 2 umowy o dofinansowanie, zakończenie realizacji Projektu oznacza dokonanie płatności końcowej przez Instytucję Pośredniczącą na rachunek bankowy Beneficjenta w przypadku, gdy w ramach rozliczenia wniosku o płatność końcową, przekazywane jest dofinansowanie.

Ostatnią transzę dofinansowania w wysokości 78,2 tys. zł, wynikającą z wniosku o płatność końcową zatwierdzonego przez PARP 18 listopada 2020 r., dokonano na wyodrębniony rachunek Pal-Drew 25 listopada 2020 r. Zatem, w myśl § 12 ust. 1 umowy o dofinansowanie, Pal-Drew był zobowiązany zachować trwałość Projektu w okresie od 26 listopada 2020 r. do 25 listopada 2023 r.

Zgodnie z umową o dofinansowanie Projektu, wskaźniki produktu i rezultatu miały być osiągnięte w 2020 r., tj. w trakcie realizacji Projektu. Osiągnięcie tych wskaźników poświadczano dołączając do składanych wniosków o płatność dokumenty potwierdzające ich wykonanie. W przypadku wskaźników informacyjnych, okresem osiągnięcia ich wartości docelowej był 2021 r.

(akta kontroli str. 34-56, 296-304)

2.2. Pal-Drew, pismem z 15 stycznia 2021 r. otrzymał z PARP informację przypominającą o obowiązku złożenia oświadczenia dotyczącego utrzymania trwałości i osiągniętych rezultatów Projektu za 2020 r. W piśmie tym wskazano, że przedmiotowe oświadczenie należy złożyć wyłącznie w formie elektronicznej za pośrednictwem generatora wniosków w terminie do 15 lutego 2021 r.

Beneficjent 15 lutego 2021 r. złożył oświadczenie dotyczące utrzymania i trwałości rezultatów Projektu za 2020 r. W oświadczeniu tym podał m.in. stan realizacji wskaźników na koniec okresu sprawozdawczego, tj., że:

- wskaźniki produktu zostały osiągnięte w trakcie realizacji Projektu, w tym wskazał, że realizację usługi doradczej dokonano za niższą kwotę niż ujęto w umowie o dofinansowanie,

- wskaźniki rezultatu (określone umową o dofinansowanie) zostały osiągnięte w trakcie realizacji Projektu.

Odnosnie wskaźników informacyjnych podano, że wartość docelowa zostanie osiągnięta:

- na koniec 2021 r. w przypadku wskaźnika:
  - liczba kontrahentów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwo wsparte w zakresie internacjonalizacji (5 szt.),
  - przychody ze sprzedaży produktów na eksport (453,5 tys. zł),
- na koniec okresu 12 miesięcy od dnia zakończenia realizacji Projektu dla wskaźników:
  - wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (1 EPC),
  - liczba utrzymanych miejsc pracy (1 EPC).

(akta kontroli str. 419-431)

Od 30 listopada 2020 r. (zakończenie realizacji Projektu) do 13 października 2021 r., Pal-Drew nie podjął ponownie działań w zakresie skierowania drogą elektroniczną zapytań do przedsiębiorstw na terenie Holandii i Niemiec dotyczących zapotrzebowania na wyroby firmy, mimo iż poprzednie działania (z 22 i 29 czerwca 2020 r.) nie przyniosły efektów w postaci podjęcia współpracy handlowej lub sprzedaży na tych rynkach. Nie otrzymał też w ww. okresie żadnych ofert, zleceń na zakup lub dostawę produktów oferowanych przez Beneficjenta.

Beneficjent wyjaśnił, że bezpośrednim i pośrednim czynnikiem niepodjęcia ponownych działań dotyczących skierowania drogą elektroniczną zapytań do przedsiębiorstw na terenie Holandii i Niemiec w zakresie zapotrzebowania na jego wyroby była pandemia COVID 19. Podał też, że obecnie sytuacja z podażą i cenami półproduktów zaczyna się stabilizować, w związku z tym w najbliższym czasie ponowi zapytania ofertowe.

(akta kontroli str. 365-407, 432-439, 458-464)

Na czas określony (od 17 maja do 16 czerwca 2021 r.) zatrudniano jednego pracownika biurowego, z którym po okresie próbnym nie zawarto umowy na dalszą współpracę.

Do 13 października 2021 r. nie zrealizowano żadnego ze wskaźników informacyjnych określonych umową o dofinansowanie Projektu.

Beneficjent wyjaśnił, że czas realizacji wskaźników informacyjnych upływa w 2021 r., ale dokłada wszelkich starań aby wskaźniki te zostały spełnione, pomimo niesprzyjających warunków dotyczących pandemii COVID 19.

(akta kontroli str. 432-439, 458-464)

2.3. W badanym okresie nie nastąpiły zmiany formy prowadzonej działalności, zmiany wpływające na charakter Projektu, jego cele lub warunki realizacji, które mogłyby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów, tj. Beneficjent prowadzi indywidualną działalność gospodarczą, nie zmienił profilu wykonywanej działalności gospodarczej oraz miejsca jej wykonywania.

(akta kontroli str. 2)

2.4. Od dnia podpisania umowy o dofinansowanie (9 września 2019 r.) do 30 września 2021 r. Pal-Drew nie był kontrolowany przez podmioty zewnętrzne w zakresie prawidłowości realizacji Projektu oraz utrzymania jego trwałości.

(akta kontroli str. 164)

2.5. Przychody Pal-Drew w latach 2016-2021 (stan na 1 września) przedstawiały się następująco:

- 5 832,7 tys. zł (stan na 31 grudnia 2016 r.),
- 4 653,1 tys. zł (2017 r.),
- 4 967,2 tys. zł (2018 r.),
- 5 832,7 tys. zł (2019 r.),
- 6 348,1 tys. zł (2020 r.),
- 6 129,4 tys. zł (stan na 1 września 2021 r.).

(akta kontroli str. 440)

Sprzedaż palet na rynkach zagranicznych dotyczyła głównie dwóch przedsiębiorstw z terenu Niemiec, z których z jedną z nich współpracowano w ww. okresie co roku, a z kolejną w latach 2017-2018 i wznowiono współpracę w 2021 r., zatem współpraca z tymi przedsiębiorcami była prowadzona przed przystąpieniem Beneficjenta do realizacji Projektu w 2019 r. dofinansowanego z POPW. Przychody Pal-Drew ze sprzedaży dla przedsiębiorstw niemieckich wyniosła: 7,5 tys. zł (2016 r.), 41,6 tys. zł (2017 r.), 8,1 tys. zł (2018 r.), 7,5 tys. zł (2019 r.), 28,1 tys. zł (2020 r.) i 33,4 tys. zł (wg stanu na 1 września 2021 r.).

Incydentalne transakcje sprzedaży palet miały też miejsce w 2017 r. dla firmy duńskiej (102 zł przychodu) oraz islandzkiej (285 zł). W latach 2017-2021 (1 września) nie prowadzono sprzedaży palet dla firm holenderskich.

(akta kontroli str. 441-450)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Beneficjent podjął działania w celu realizacji zakładanych celów Projektu określonych w umowie o dofinansowanie, wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych wobec PARP, a także nie naruszył do zakończenia kontroli NIK zasady trwałości Projektu. Jednakże od 29 czerwca 2020 r. do 13 października 2021 r. nie podjął ponownie działań w zakresie skierowania drogą elektroniczną zapytań do przedsiębiorstw na terenie Holandii i Niemiec dotyczących zapotrzebowania na jego wyroby, mimo iż poprzednie działania nie przyniosły efektów w postaci podjęcia współpracy handlowej lub sprzedaży na tych rynkach. W konsekwencji do zakończenia kontroli NIK Przedsiębiorstwo w związku z realizacją Projektu nie osiągnęło zakładanych wskaźników informacyjnych, których termin osiągnięcia upływa w 2021 r., tj. m.in. nie osiągnęło: zakładanych przychodów ze sprzedaży produktów na docelowych rynkach zagranicznych oraz nie podpisało przewidywanych zagranicznych kontraktów handlowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Uwagi

Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca niewykazania we wniosku o dofinansowanie, że w latach 2016 – 2018 Pal-Drew dokonywał sprzedaży swoich produktów na rzecz firm niemieckich, uniemożliwiła Instytucji Pośredniczącej ocenę dotychczasowej aktywności wnioskodawcy na rynkach docelowych (określonych w ww. wniosku), a tym samym mogła mieć wpływ na kompleksową ocenę zasadności wniosku, w tym w zakresie ewentualnego wystąpienia

wykluczonej pomocy wywozowej. Mając na względzie fakt, że realizacja Projektu została zakończona, a nie upłynął jeszcze okres utrzymania jego trwałości, zalecane jest informowanie Instytucji Pośredniczącej o faktach istotnych z punktu widzenia możliwości przyznania pomocy współfinansowanej ze środków UE.

Wniosek Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie sformułowała wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 10 listopada 2021 r.

Kontroler
Cezary Kasznicki
Główny specjalista kontroli
państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
z up.
Barbara Zajdel
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis